

PER SABER-NE MÉS

El gorg de Targa

El gorg de Targa (o d'en Targa) és, probablement, l'es-tanyol no permanent més gran de la Conca de Barbe-rà. L'aigua ha anat erosionant els materials tous que es troben sota un gran estrat de roca calcària i ha format un salt d'entre vuit i deu metres d'altura. En èpoques de pluja abundant, o quan les fredorades són intenses, l'espectacularitat de la força de l'aigua esclatant sobre aquest clot del llit del riu o bé els fotogènics caramells de glaç bé valen una excursió.

Natura en estat pur

El molí del Temple

El molí del temple, situat a l'antic terme de Montbrió de la Marca, en el curs del riu Vallverd, constitueix un dels exemples més interessants de l'arquitectura industrial del Sarraí medieval, un molí hidràulic fariner dotat d'ha-bitatge propi. El casal, originalment de dues plantes, fou bastit entre finals del segle XII i principis del XIII i es man-tingué en funcionament fins a començaments del segle XX. Cobreix la planta baixa una volta de canó apuntada.

La font Voltada

La Font Voltada és una petita balma oberta vora el bar-ranc de la Torrentera, al costat del camí que mena a la Font Voltada i al Barranc Gran de l'antic terme de Montbrió de la Marca. L'interès de l'indret rau en la validesa com a jaciment arqueològic, ja que es tracta d'un assen-tament de caçadors/recol·lectors del final del període pa-leolític superior que podem situar cap al 12.000 aC. Tant a la balma pròpiament dita com a les zones adjacents

del Barranc Gran s'ha pogut recuperar utilitatge de sílex molt ben elaborat i restes de colorants minerals i ossos treballats.

Montbrió de la Marca

La visita a Montbrió de la Marca culmina a la part alta del poble, on s'alça l'església de Sant Llorenç, edifici del dar-rer barroc, d'una sola planta rectangular i capelles late-rals, amb l'afegit modern d'un absis poligonal i un petit llanternó. El cementiri del costat també presenta força interès arquitectònic. A banda dels punts ja recollits a la ruta 8 (Gorg d'en Targa, Molí del Temple i Font Voltada) i a la ruta 6 (Cova del Potau o del Pa Blanc), són molt agraïdes les excursions als següents indrets: les traces de l'antic poblat ibèric, la cova del Ramonet, les fonts del Codonyer i de l'Abellar o les restes del castell.

Vallverd

De l'antiguitat de Vallverd queden poques restes visibles (arcades i voltes medievals dins de les cases, per exem-ple), però Vallverd posseeix uns racons encantadors que el visitant pot descobrir si no te pressa. L'espai de lleure dels antics rentadors, amb la Font Vella o de Baix i el pont de pedra sobre el riu Vallverd, és un dels indrets més ca-racterístics d'aquesta pedania, que ofereix al visitant la plaça de la torre del castell, les ruïnes de l'església vella, l'església nova dedicada a Sant Joan o el cementiri. Fora del casc urbà, a banda dels masos senyalitzats a la ruta 8, (Mas Cogul, antiga masia que conserva una capella de gran bellesa, o Mas Erassa o Arassa, al centre de la finca rústica més gran del terme), són de visita recomanada les fonts escampades pel terme i algunes construccions rurals.

Vista general de Vallverd

La Ruta de les Pedanies quan es troba amb les Rutes de la Valld'Algar i de les Coves

Fotografies cedides per particulars i institucions. Text: Antoni M. Marsal, a partir de bibliografia sobre Sarraí i pedanies i de les aportacions del Grup i Club Excursionista Sarraíenc, del Club BTT i de la col·laboració de viatgers i de veïns de Montbrió i Vallverd. Sarraí, octubre de 2014

Trobeu tota la informació a
www.sarraí.altanet.org

8 RUTES / 5 NIVELLS DE DIFICULTAT

Nivell 1: rutes amb molt poc desnivell i de distància inferior als 4 km.

ITINERARI BLANC. RUTA 1, DEL VI I DE L'ARTESANIA

Nivell 2: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 5 i els 12 km.

ITINERARI VERD. RUTA 2, DE LA VALLCERVERA
ITINERARI BLAU. RUTA 3, DE L'ANGUERA

Nivell 3: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 13 i els 20 km.

ITINERARI GROC. RUTA 4, DE LES BARRAQUES
ITINERARI LILA. RUTA 5, DEL MAS DEL SANAHÜJA

Nivell 4: rutes amb un desnivell considerable i de dis-tàncies compreses entre els 13 i els 20 km.

ITINERARI VERMELL. RUTA 6, DE LES COVES
ITINERARI MARRÓ. RUTA 7, DEL COGULLÓ

Nivell 5: rutes amb un desnivell considerable i de dis-tància superior als 20 km.

ITINERARI NEGRE. RUTA 8, DE LES PEDANIES

Edita:

Ajuntament de Sarraí

Col·labora:

Patronat de Turisme

Diputació Tarragona

Consell Comarcal
de la Conca de Barberà

SARRAL, PATRIMONI I NATURA

ITINERARI NEGRE

RUTA 8, DE LES PEDANIES

Gorg d'en Targa i Molí del Temple
Font Voltada i Montbrió de la Marca
Mas de l'Erassa, Mas Cogul i Vallverd
Serra de Comavert
Els Comellarets i Els Vilars

POBLES AMB MOLTA HISTÒRIA

Una pedania (etimològicament, *relatiu al peu*, és a dir, inferior) és una forma d'administració local menor que podem definir com un agregat, parròquia o llogarret que depèn d'un municipi major, però que conserva una certa autonomia. Tanmateix, les pedanies de Sarraí no tenen res d'inferior per tal com són dos pobles gairebé mil·lenaris. Efectivament, tant Montbrí de la Marca (que expressa amb el propi nom la funció de marca o frontera durant l'època de la reconquesta) com Vallverd (anomenat *Bufalla* en un primer moment) són dues poblacions que enfonsen les seves arrels al segle XI i que mantenen ben viva la seva idiòsincràsia. El baix nombre d'habitants és el que va provocar que primer Vallverd s'agregués a Montbrí de la Marca l'any 1880, i que, després, fos Montbrí (i, per tant, Vallverd) qui s'annexionés al municipi de Sarraí l'any 1972.

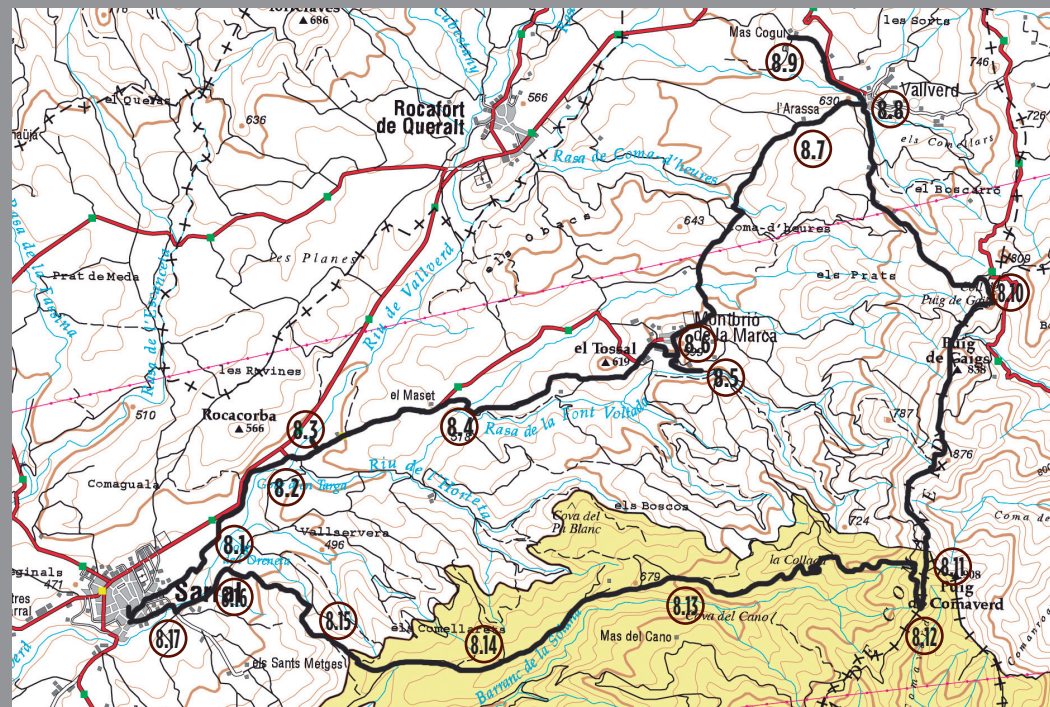
El terme municipal de Sarraí, de 52,35 km², és dels més grans de la Conca de Barberà gràcies als 17,32 km² de l'antic terme dels dos agregats, situat aquest a la capçalera del riu Vallverd i limitat per la serra que separa les conques de l'Anguera i del Gaià i la Conca més estricta. Si Montbrí (orònim, del llatí *Montebrione*) s'ubica justament a la banda meridional del turó on s'aixecava el castell medieval, Vallverd (del llatí *Vallem Viridem*, vall verda) s'esglaona a la riba dreta del riu homònim, enmig de la frondositat dels torrents que baixen de la serra de Comaverd. Ambdós indrets, creats a redós dels seus castells i esglésies parroquials, constitueixen autèntics paratges naturals, reserves curulles d'història, on la recent oferta gastronòmica i hotelera s'agermana amb la tranquil·litat que es respira als seus carrers.

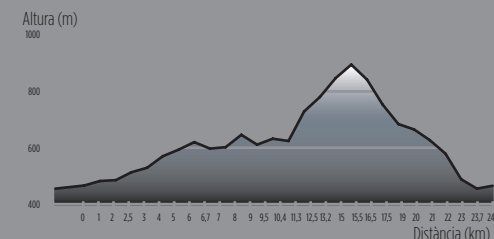
Abadia i església de Montbrí de la Marca

DESCRIPCIÓ DE LA RUTA

Fins a la banderola de l'Horta de Baix (8.1), la ruta és la mateixa que la 1. A partir d'aquí, l'itinerari segueix un tram de 500 metres de la carretera C-241 fins a trobar un camí a la dreta. El Gorg d'en Targa (8.2) es troba a tocar i paga la pena aturar-s'hi per fer alguna fotografia de la clotada. Tornem al camí que ens mena a la carretera de Montbrí TV-2333 i ja veiem a la dreta el plafó genèric de la Ruta de les Pedanies. Si seguim la carretera 200 metres, trobarem el punt d'interès que ens indica que, a l'esquerra, podem visitar les restes del molí medieval del Temple (8.3). Tornem a la carretera i, al cap d'un quilòmetre en sentit ascendent, veurem el senyal que ens obliga a decantar-nos a la dreta, en direcció al pas del riu (8.4). El creuem i iniciem la moderada ascensió d'uns dos quilòmetres cap a Montbrí de la Marca. Abans d'entrar al poble, un rètol a la dreta ens diu que a tan sols mig quilòmetre podem baixar a la Font Voltada i contemplar el Barranc Gran (8.5). Després de fer marrada, entrem a Montbrí seguint les marques de la ruta del Cister, per la Plaça dels Arbres (8.6). Podem pujar fins dalt a l'església i cementiri, ja que aquí és on agafarem el camí cap a Vallverd. La ruta segueix la direcció de Sant Miquel de Montclar, però al cap d'un centenar de metres una pica ens obliga a decantar a l'esquerra. Es tracta d'una dreuera que, passat el riu, ens mena al camí principal que, cap a la dreta, puja, planeja i baixa fins a Vallverd. Seguim les indicacions de les piques i de la banderola de Coma d'Heures i fem cap a la cruïlla on s'alça el Mas de l'Erassa (8.7) i el camí que mena cap a Vallverd. Quan entrem al poble (8.8), veiem que la ruta de les Pedanies continua cap a la dreta amunt; però primer cal visitar Vallverd i, fins tot, si hom té ocasió, arribar-se al Mas Cogul, a 1 km, indicat amb una pica a la carretera TV-2334 (8.9). Després d'aquesta excursió, i amb la meitat del recorregut ja completat, la ruta arriba al punt més exigent: una pujada contínua d'uns dos km fins a la serra. Al límit amb la carretera de Vallespinosa, decanem a la dreta i anem des del Coll de Puig de Gaigs (8.10) fins a la Collada d'en Maldà, un

impressionant recorregut de gairebé tres quilòmetres que ens permet pujar al cim del Comaverd, de 902 metres d'altitud (8.11). A la Collada (8.12) girem a la dreta, seguint la mateixa direcció de la ruta 6, itinerari que no deixarem fins al cap de més d'un quilòmetre, just a la cruïlla del Bosc del Vicenç (8.13). En aquest punt agafem el camí de l'esquerra que, al cap d'un quilòmetre i mig, creua la ruta 2, a l'alt dels Comellarets (8.14) i, recorrent una distància semblant després, ens porta a una cruïlla que ens permet triar entre arribar a l'ermida dels Sants Metges, passant per l'emblemàtic Tossal d'en Fessit, o continuar la ruta. El nostre camí, doncs, ens mena, al cap d'un quilòmetre, a una altra cruïlla, ja a la zona dels Vilars (8.15). A l'esquerra comença un senderó de gran bellesa que condueix primer a un mirador natural, molt a prop de les Roques del Cendra, i, 500 metres avall, al camí de la Vallcervera (8.16). A partir d'aquest punt, la ruta fins a Sarraí és la mateixa que la 2 i la 6. Entrem a la Vila després de passar per la Font de Dalt (8.17) i l'antic rentador vora el riu Vallverd.

Fitxa tècnica i altimetria

Distància i temps: 24,7 km i 6 h 15' / DPA 786 m

Grau de dificultat 5: ruta a peu o en BTT amb un desnivell i distància força importants, apta només per a persones amb experiència excursionista i bona condició física. El tram entre Vallverd i la Collada d'en Maldà, de gairebé 5 quilòmetres i amb un desnivell positiu de 290 metres, és el més exigent.

Època: tot l'any, però sobretot a la tardor i a la primavera, quan el paisatge de la serra de Comaverd emmarca unes vistes impressionants.

Color de la ruta: negre